

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

*МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО ПОДАТКОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

**COMBAT HORTING AND ACTIVITIES
OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT
AUTHORITIES**

ІРПІНЬ – 2022

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА МИТНОЇ СПРАВИ
КАФЕДРА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***
**БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

**03–04 січня 2022 року
м. Ірпінь**

*Рекомендовано до друку Науково-методичною колегією
Національної федерації бойового хортингу України
(протокол від 08.01.2022 № 11).*

Організаційний комітет конференції

Голова оргкомітету:

Чмелюк В. В. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, полковник податкової міліції, учасник бойових дій.

Голова науково-методичної ради оргкомітету конференції:

Єрмоєнко Е. А. – професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу, майор десантно-штурмових військ ЗС України, учасник бойових дій.

Заступники голови оргкомітету:

Гришук В. Л. – кандидат юридичних наук, начальник кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, підполковник податкової міліції, учасник бойових дій;

Бухтіяров О. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій.

Члени оргкомітету:

Параниця С. П. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій;

Антоненко С. А. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Бадьора С. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Гарбовський Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету.

Є80 Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – 1738 с.

Збірник містить наукові роботи учасників конференції, дослідження з педагогіки, психології, філософії, історії, теорії і методики викладання бойового хортингу, проведені відповідно до угоди про співпрацю між Національною федерацією бойового хортингу України та Державним податковим університетом. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТУ “ЗАХИСТ УКРАЇНИ” ДЛЯ УЧНІВ СПОРТИВНОЇ СЕКЦІЇ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

ЄРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович
Державний податковий університет

***Анотація.** У даній науковій статті характеризується предмет “Захист України” як основна форма військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу старшого шкільного віку, зародження принципів національно-патріотичного виховання в колективі бойового хортингу, філософії національного професійно-прикладного виду спорту України бойового хортингу. Зазначено, що планування захисту України у закладах освіти та оборонно-спортивних оздоровчих таборах здійснюється згідно з Програмою захисту України і повинно бути спрямоване на всебічну та якісну підготовку юнаків до навчально-польових зборів, забезпечувати повне виконання програми, комплексне вивчення всіх її розділів у тісному зв’язку з іншими предметами. Загальні вимоги до планування навчально-виховного процесу такі самі, як і до інших предметів загальноосвітнього циклу. Вони визначаються такими дидактичними принципами: науковість, розвиваючий і виховний характер навчання, свідомість та активність у навчанні; систематичність, послідовність, доступність, наочність у навчанні, міцність засвоєння знань, умінь і навичок; колективний та індивідуальний підхід у навчанні. Формування якостей, необхідних майбутньому воїну, багато в чому залежить від обґрунтованих і об’єктивно діючих зв’язків між допризовною підготовкою та іншими шкільними основами наук. Міжпредметні зв’язки – спільна діяльність викладача предмета “Захист України” та учнів, під час якої у навчальній роботі використовується зміст інших навчальних дисциплін (історії, фізики тощо), здійснюється процес взаємного забезпечення знань як засіб узгодженості навчальних програм і підручників з урахуванням педагогічних умов, принципів побудови дидактичних систем. Міжпредметні зв’язки позитивно впливають на навчально-виховний процес і розвиток особистості старшокласника. Досвід викладання підказує: для того щоб сформувати у кожного учня інтерес до матеріалу, який вивчається, мало правильно викласти його по суті. Необхідний високий емоційний рівень уроку. Великі можливості викладачу предмета “Захист України” надають література, мистецтво та гурткові заняття з бойового хортингу в закладі освіти.*

***Ключові слова:** предмет “Захист України”, оборонна філософія бойового хортингу, бойовий хортинг, військово-патріотичне виховання, готовність до захисту України, українські військові традиції.*

Актуальність наукового дослідження. Керівництво навчанням і вихованням у закладі загальної середньої освіти повинно бути конкретним і має забезпечувати повне та якісне виконання завдань з допризовної підготовки молоді.

Предмет “Захист України” як основна форма військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу старшого шкільного віку. Головним у керівництві є: глибоко продумане планування захисту України; постійне вдосконалення методичної майстерності викладача; систематичний контроль за ходом занять; вивчення і впровадження в практику навчання та виховання кращого досвіду; безперервне вдосконалення навчально-матеріальної бази; ефективне використання в навчанні різних технічних засобів [1–10; 18–32]. Однією з головних вимог до керівництва допризовною підготовкою у закладі загальної середньої освіти є глибоко продумане планування навчально-виховного процесу.

Мета і завдання планування. Планування захисту України у закладах освіти та оборонно-спортивних оздоровчих таборах здійснюється згідно з Програмою захисту України і повинно бути спрямоване на всебічну та якісну підготовку юнаків до навчально-польових зборів, забезпечувати повне виконання програми, комплексне вивчення всіх її розділів у тісному зв’язку з іншими предметами. Загальні вимоги до планування навчально-виховного процесу такі самі, як і до інших предметів загальноосвітнього циклу.

Вони визначаються такими дидактичними принципами: науковість, розвиваючий і виховний характер навчання, свідомість та активність у навчанні; систематичність, послідовність, доступність, наочність у навчанні, міцність засвоєння знань, умінь і навичок;

колективний та індивідуальний підхід у навчанні тощо [11].

Виклад основного матеріалу. Знання і дотримання викладачем дидактичних принципів є найважливішою умовою забезпечення високого рівня навчання і виховання учнів.

Слід пам'ятати, що планування допризовної підготовки має свої особливості, які пояснює тим, що курс допризовної підготовки включає 10 самостійних розділів, кожен з яких потребує ретельно продуманого планування системи навчальних занять, їх логічної та методичної послідовності.

Планування – процес складання керівних посадових документів, в яких відображаються основні заходи щодо організації навчально-виховного процесу та його забезпечення.

Мета планування:

всебічна та якісна підготовка особового складу до навчально-польових зборів;

забезпечення повного виконання програми;

комплексне вивчення всіх розділів у тісному зв'язку з іншими предметами.

Документи, які розробляє вчитель предмета “Захист України” з навчального процесу, їх форма і зміст

Під час планування захисту України в навчально-виховному закладі викладач користується документами закладу освіти, у розробці яких він бере безпосередню участь [12–17]. Основою для розробки цих документів є вихідні (основоположні) документи, до яких належать:

рішення місцевого органу виконавчої влади “Про підсумки допризовної підготовки юнаків у навчальному році та завдання на наступний рік”;

додаток до рішення органу виконавчої влади “План основних заходів з допризовної підготовки на навчальний рік”;

Програма допризовної підготовки;

Положення про допризовну підготовку юнаків;

Накази, нормативні документи органів освіти та місцевих органів військового управління;

Навчально-методичні рекомендації органів освіти і військового управління з допризовної підготовки.

Вивчивши вихідні документи, керівник закладу освіти складає планові документи, в яких ураховує місцеві умови роботи конкретного закладу і можливості навчально-матеріальної бази.

До планових документів належать:

I. Розділ річного плану роботи закладу освіти – “Допризовна підготовка і військово-патріотичне виховання учнів”.

II. Наказ керівника закладу освіти “Про організацію і проведення допризовної підготовки в навчальному році”

На основі зазначених документів викладач “Захисту України” особисто складає:

щотижневий план;

розклад занять;

план-конспекти проведення занять.

Щотижневий план вивчення тем захисту України складається на основі програми та планових документів закладу освіти на навчальний рік окремо за роками навчання.

В ньому зазначаються:

щотижневий розподіл занять за темами і розділами допризовної підготовки;

послідовність у вивченні програмою матеріалу;

комплексування занять, тем і розділів програми з метою рівномірної, послідовної і всебічної підготовки учнів;

можливість застосування міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків під час допризовної підготовки.

Розклад занять складається викладачем захисту України на місяць, розміщується на дошці документації в місці для практичного вивчення обов'язків днювального або в іншому місці, визначеному керівником закладу освіти. У ньому визначаються номери тем і зміст заняття, місце і час його проведення, форма одягу учнів на кожне заняття.

В розкладі показуються заходи позакласної роботи з захисту України, які висвітлюють всю навчальну і виховну роботу викладача на місяць.

Міжпредметні зв'язки предмета “Захист України” з іншими предметами та їх облік під час складення щотижневого плану. Формування якостей, необхідних майбутньому воїну, багато в чому залежить від обґрунтованих і об'єктивно діючих зв'язків між допризовною підготовкою та іншими шкільними основами наук.

Міжпредметні зв'язки – спільна діяльність викладача предмета “Захист України” та учнів, під час якої у навчальній роботі використовується зміст інших навчальних дисциплін (історії, фізики тощо), здійснюється процес взаємного забезпечення знань як засіб узгодженості навчальних програм і підручників з урахуванням педагогічних умов, принципів побудови дидактичних систем [33–48]. Міжпредметні зв'язки позитивно впливають на навчально-виховний процес і розвиток особистості старшокласника.

Досвід викладання підказує: для того щоб сформувані у кожного учня інтерес до матеріалу, який вивчається, мало правильно викласти його по суті. Необхідний високий емоційний рівень уроку. Великі можливості викладачу предмета “Захист України” надають література і мистецтво.

Величезну кількість міжпредметних зв'язків з літератури можна привести під час викладення теми “Друга світова війна”.

Один із кращих керівників обласної федерації – президент Кіровоградської обласної федерації бойового хортингу, майстер спорту України Валерій Вехтев у статті “Виховання спортсмена-воїна” розповів, що лейтенантське життя “в дні наступу було недовгим, – в середньому від входу в бій до поранення або смерті дев'ять днів на чоловіка”. Офіцери розуміли, наскільки небезпечна їхня праця на фронті, але добровільно йшли в пекло, ведучи за собою бійців.

Викладачу важливо показати, беручи за основу досвід Другої світової війни, необхідність самим серйозним чином готуватися до військової служби, щоб влюбий момент, якщо буде потрібно, стати на захист своєї Батьківщини.

Літературні приклади дозволяють учням більш чітко представити задачі військової служби.

Як міжпредметний зв'язок можна використовувати фільми. Наприклад фільм “Остання висота Едуарда Єрьоменка” можна використовувати під час вивчення розділу тактична підготовка. В цьому фільмі дуже добре показано особливості загальновійськового бою. На сучасному етапі, коли майже в кожній школі існують спеціально обладнані класи, можна навіть нарізати певні епізоди і показати учням як приклад [49–62]. Величезна кількість фільмів військового характеру може допомогти викладачу у підготовці до уроку, використанні цікавих міжпредметних зв'язків, викликанні у учнів інтересу до заняття.

Закони фізики можна використати у викладенні розділу “Вогнева підготовка”.

Постріл, його періоди, траєкторія польоту кулі, віддача зброї – всі ці поняття дуже тісно пов'язані з фізикою.

Функції міжпредметних зв'язків щодо військово-патріотичного виховання школярів засобами бойового хортингу

1. Загальноосвітні – формування цілісної системи знань, розкриття теорії й практики військової справи.

2. Виховні – формування світогляду, морально-політичних, емоційно-вольових і психічних якостей.

3. Розвивальні – вироблення та закріплення узагальнених способів дій, розвиток самостійності, активності та пізнавальних інтересів учнів.

Реалізація програми захисту України залежить не тільки від планування та організації, але і від якісної підготовки викладача допризовної підготовки до уроку, від його вміння проводити заняття в тісному зв'язку з іншими шкільними предметами.

Зважаючи на це, необхідно розглянути такі загальні вимоги до методики проведення таких занять.

1. Якісно добирати й аналізувати навчальний матеріал, виключити його необґрунтоване дублювання, щоб не витратити марно навчальний час.

На уроках і в позаурочній роботі з різних предметів узгоджено викладати одні й ті ж питання, висвітлюючи їх у різних аспектах, щоб у школярів склалося цілісне уявлення про закони, явища, процеси.

2. Активізувати знання учнів, набуті під час вивчення загальноосвітніх предметів, а також їх життєвий досвід.

3. Використовувати на уроках єдину термінологію та одиниці виміру.

4. Комплексно застосовувати на теоретичних і практичних уроках знання та вміння, здобуті учнями у процесі вивчення фізики, хімії, біології, географії, літератури та інших предметів.

5. Викладач повинен знати основи наук, що вивчаються у закладі загальної середньої освіти, вміти добирати навчальний матеріал, використовувати на практиці форми і прийоми встановлення і реалізації міжпредметних зв'язків, володіти методичною майстерністю.

6. Здійснення міжпредметних зв'язків повинно відображатися в планах-конспектах і проводитися цілеспрямовано і систематично.

Необхідна постійна спільна робота всіх вчителів закладу освіти і відповідне планування методичної роботи.

Вчителі загальноосвітніх дисциплін разом з викладачем допризовної підготовки повинні підготувати для використання на своїх уроках конкретний матеріал, розробити задачі і вправи військово-прикладного характеру, роздавальний матеріал з міжпредметним змістом, періодично відвідувати уроки допризовної підготовки.

На допомогу учням можуть бути виготовлені картки зі списками літератури, підготовлені до певного уроку, а також комп'ютерні програми, стенди, де відображено систему міжпредметних зв'язків.

Тільки загальними зусиллями всього педагогічного колективу можна успішно реалізувати міжпредметні зв'язки і добре підготувати учнів до військової служби.

Порядок складання розкладу занять

Розклад занять складається викладачем предмета “Захист України” на місяць, розміщується на дошці документації в місці для практичного вивчення обов'язків днювального або в іншому місці, визначеному керівником закладу освіти [63–82].

У ньому визначаються номери тем і зміст заняття, місце і час його проведення, форма одягу учнів на кожне заняття.

В розкладі показуються заходи позакласної роботи з предмета “Захист України”, які висвітлюють всю навчальну і виховну роботу викладача на місяць.

Приклад складання розкладу занять

“Затверджую”

Директор школи _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ___ ” _____ 2021 р.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ з предмета “Захист України” на вересень 2021 року

Дата	Час проведення занять				Назва розділу, теми, зміст заняття	Місце проведення	Форма одягу	Хто проводить
	10 “А”	10 “Б”	11 “А”	11 “Б”				
					Вступне заняття Збройні Сили України			
03.09	1	2			Тема1.	Кабінет ЗВ	№ 1	Викладач

					Передісторія розвитку Збройні Сили України			
04.09			4	5	Заняття 4. Добровольчий та січовий рух в Україні	Кабінет ЗВ	№ 1	Викладач
					Стройова підготовка			
05.09	3	4			Тема 1. Стройові прийоми і рух без зброї	Навчальне місце для вивчення стройових прийомів	№ 2	Викладач
			2	5	Заняття 1. Строй та їх елементи. Обов'язки солдата перед шикуванням і в строю		№ 4	Викладач
					Прикладна фізична підготовка			
					Тема 2. Гімнастика			
09.09	1	2			Заняття 4. Другий комплекс вільних вправ, підтягування на перекладині, згинання і розгинання рук в упорі на брусах	Спортзал	№ 4	Викладач
					Статути Збройних Сил України			
					Тема 1. Військовослужбовці та стосунки між ними			
10.09			4	5	Зан.1. Поняття про військові статути. Загальні обов'язки військовослужбовців	Кабінет ЗВ	№ 1	Викладач
					Вогнева підготовка			
					Тема 2. Матеріальна частина автомата			
11.09	4	5			Заняття 4. Підготовка автомата до стрільби	Кабінет ЗВ	№ 1	Викладач
					Цивільна оборона			
11.09			2	5	Тема 1.1. Роль і завдання цивільної оборони закладу освіти	Кабінет ЗВ	№ 1	Викладач
					Психологічна підготовка			
04.09	7	7	7	7	Тема 3. Способи та методи вивчення власної психологічної готовності до військової служби	Кабінет ЗВ	№ 1	Викладач
05.09	7	7	7	7	Заняття 1. Інструктаж командирів взводів та відділень	Кабінет ЗВ	№ 1	Викладач
10.09	7	7	7	7	Робота гуртка "Влучний стрілець"	Кабінет ЗВ	№ 1	Викладач
					День юного армієця			

Порядок складання план-конспектів

План-конспект складається на основі плануючих документів викладача предмета “Захист України”, а саме на основі потижневого плану і розкладу занять [83–94]. До оформлення план-конспекту є свої вимоги. За певним зразком заповнюється титульна сторінка, на якій зазначається: затвердження, тема заняття, номер уроку, навчальні питання, навчально-виховна мета, метод проведення, час та місце проведення заняття, також вказується матеріально технічне забезпечення і список літератури.

Потім безпосередньо заповнюється хід заняття, до якого є також свої вимоги. Заповнюється таблиця з шести колонок: номер за порядком, навчальні питання, час, короткий зміст, дії викладача і не менш важлива колонка – міжпредметні зв’язки [95–99]. Кожна колонка заповнюється у певній послідовності – спочатку вступна частина (включає шикування, доповідь командира взводу, привітання, обов’язкове тренування, опитування, складання мотивації, перехід до теми і мети заняття, в залежності від теми ще може бути доведення заходів безпеки), основна частина (включає безпосереднє розкриття навчальних питань), заключна частина (оголошення оцінок, доведення домашнього завдання, визначення ступеню досягнення мети).

Висновки. Таким чином, у даній науковій статті охарактеризовано предмет “Захист України” як основна форма військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу старшого шкільного віку, зародження принципів національно-патріотичного виховання в колективі бойового хортингу, філософії національного професійно-прикладного виду спорту України бойового хортингу. Зазначено, що планування захисту України у закладах освіти та оборонно-спортивних оздоровчих таборах здійснюється згідно з Програмою захисту України і повинно бути спрямоване на всебічну та якісну підготовку юнаків до навчально-польових зборів, забезпечувати повне виконання програми, комплексне вивчення всіх її розділів у тісному зв’язку з іншими предметами.

Загальні вимоги до планування навчально-виховного процесу такі самі, як і до інших предметів загальноосвітнього циклу. Вони визначаються такими дидактичними принципами: науковість, розвиваючий і виховний характер навчання, свідомість та активність у навчанні; систематичність, послідовність, доступність, наочність у навчанні, міцність засвоєння знань, умінь і навичок; колективний та індивідуальний підхід у навчанні.

Формування якостей, необхідних майбутньому воїну, багато в чому залежить від обґрунтованих і об’єктивно діючих зв’язків між допризовною підготовкою та іншими шкільними основами наук.

Міжпредметні зв’язки – спільна діяльність викладача предмета “Захист України” та учнів, під час якої у навчальній роботі використовується зміст інших навчальних дисциплін (історії, фізики тощо), здійснюється процес взаємного забезпечення знань як засіб узгодженості навчальних програм і підручників з урахуванням педагогічних умов, принципів побудови дидактичних систем.

Міжпредметні зв’язки позитивно впливають на навчально-виховний процес і розвиток особистості старшокласника. Досвід викладання підказує: для того щоб сформувати у кожного учня інтерес до матеріалу, який вивчається, мало правильно викласти його по суті. Необхідний високий емоційний рівень уроку. Великі можливості викладачу предмета “Захист України” надають література, мистецтво та гурткові заняття з бойового хортингу в закладі освіти.

У дослідженні є визначення та наукове обґрунтування засобів і методів навчально-тренувальної діяльності спортсменів бойового хортингу дитячо-юнацького віку на культурних і оздоровчих традиціях українського народу.

Зазначено, що бойовий хортинг є засобом військово-патріотичного виховання гармонійно розвиненої особистості. Він допомагає зосередити всі внутрішні ресурси організму на досягненні поставленої мети, підвищує працездатність, дозволяє втиснути в рамки короткого робочого дня виконання всіх намічених справ, виробляє потребу в здоровому способі життя. Фізична культура кожного спортсмена бойового хортингу є частиною загальної культури суспільства, однією зі сфер соціальної діяльності, що спрямована на підтримку здоров'я, розвиток фізичних здібностей людини і використання їх, відповідно до потреб суспільної практики. Основні аспекти бойового хортингу як цілісного і ефективного виду єдиноборства, розвитку бойового хортингу, викладені у даній статті спрямовані на реалізацію програми розвитку бойового хортингу в Україні як національного професійно-прикладного виду спорту військовослужбовців, правоохоронців та інших співробітників силових структур держави.

Викладені матеріали наукового дозволяють зробити висновки щодо досягнення основної мети даної наукової статті.

Перспективи подальших досліджень полягають у подальшій характеристиці предмету “Захист України” як основної форми військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу старшого шкільного віку, а бойового хортингу – як цілісного і ефективного виду спорту, що народився в Україні, розробці та впровадженні регіональних, обласних і місцевих програм розвитку бойового хортингу в усіх регіонах України з метою поширення і популяризації національного виду спорту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко С. А. Підготовка професійних захисників України у системі бойового хортингу / С. А. Антоненко, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 52–62.
2. Бабурнич С. А. Професіограма спортивного судді з бойового хортингу / С. А. Бабурнич, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 343–353.
3. Бадьора С. М. Методи психічної саморегуляції співробітників правоохоронних органів у системі бойового хортингу / С. М. Бадьора, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 334–346.
4. Біла В. Р. Військово-патріотичне виховання школярів і студентів у процесі занять бойовим хортингом / В. Р. Біла, Е. А. Єрьоменко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 242–254.
5. Бобік С. П. Формування професійно-психологічних здібностей співробітників правоохоронних органів у процесі занять бойовим хортингом / С. П. Бобік, Е. А. Єрьоменко, С. П. Параниця // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 23–38.
6. Боднарчук О. Г. Бойовий хортинг для підготовки співробітників правоохоронних органів / О. Г. Боднарчук, Е. А. Єрьоменко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 226–242.
7. Бондарчук В. В. Бойовий хортинг як засіб формування професійно-прикладних якостей курсантів і працівників силових структур / В. В. Бондарчук, Е. А. Єрьоменко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 188–200.
8. Брухно Ю. С. Бойовий хортинг як засіб формування фізичної культури студентів і курсантів / Ю. С. Брухно, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 200–214.

9. Буток О. В. Бойовий хортинг і здоров'я людини / О. В. Буток, Е. А. Єрьоменко, В. Е. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 564–575.
10. Бухтіяров О. А. Бойовий хортинг як система підготовки українського професійного воїна-патріота / О. А. Бухтіяров, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 126–139.
11. Вехтев В. В. Бойовий хортинг у військовому мистецтві / В. В. Вехтев, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 827–840.
12. Вишницький І. О. Застосування прийомів боротьби у різних видах єдиноборств / І. О. Вишницький, Е. А. Єрьоменко // Збірник наукових статей. – Дніпро : ДДІФКіС, 1996. – С. 57–72.
13. Ганчева В. І. Бойовий хортинг: методика застосування дихальних вправ у процесі занять / В. І. Ганчева, Е. А. Єрьоменко, Г. А. Коломонець // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 667–682.
14. Гарбовський Л. А. Бойовий хортинг і методика викладання у закладах вищої освіти / Л. А. Гарбовський, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 155–173.
15. Гречана Л. О. Бойовий хортинг у системі початкової школи закладів загальної середньої освіти / Л. О. Гречана, Е. А. Єрьоменко, С. М. Солодько // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28–29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 554–563.
16. Гречаний О. М. Методика викладання бойового хортингу в процесі гурткової роботи у закладах загальної середньої освіти / О. М. Гречаний, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 251–262.
17. Гришук В. Л. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної підготовки правоохоронців до виконання службово-бойових завдань з протидії контрабанді у районах здійснення операції об'єднаних сил / В. Л. Гришук, Е. А. Єрьоменко, О. А. Бухтіяров // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 59–73.
18. Деркач О. В. Розвиток фізичних якостей у співробітників правоохоронних органів засобами бойового хортингу за методом функціонального тренування / О. В. Деркач, Е. А. Єрьоменко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 384–403.
19. Довгань Н. Бойовий хортинг як інструмент соціалізації студентів закладів вищої освіти / Н. Довгань, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 177–186.
20. Ерєменко Э. А. Хортинг – философия украинского единоборца / Э. А. Ерєменко // Боевые искусства – ключи к совершенству. – 2012. – № 6. – С. 4–5.
21. Єрьоменко В. Засоби профілактики основних стоматологічних захворювань у студентів, курсантів, спортсменів бойового хортингу та співробітників правоохоронних органів / В. Єрьоменко, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 116–126.
22. Єрьоменко В. Е. Медичний контроль змагальної діяльності з бойового хортингу / В. Е. Єрьоменко, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 195–215.
23. Єрьоменко В. Стоматологічне здоров'я дітей та молоді як чинник спортивних успіхів у бойовому хортингу / В. Єрьоменко, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 96–111.

24. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг. Навчальна програма спортивної секції з бойового хортингу для учнів середнього шкільного віку 5–9 класів : навч. програма / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – ГС «НФБХУ», 2021. – 127 с.
25. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – виховна система школярів України / Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 240–251.
26. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 203 с.
27. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг у системі професійної підготовки співробітників державних правоохоронних органів : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 222 с.
28. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як ефективний засіб військово-патріотичного виховання школярів і студентів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 31–39.
29. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів закладів вищої освіти / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 215–225.
30. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб військово-патріотичного виховання старшокласників / Е. А. Єрмоєнко, К. М. Кукушкін // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 273–287.
31. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 19–33.
32. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб прикладної психофізичної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей відомчих закладів вищої освіти / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 128–138.
33. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Нац. федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 138 с.
34. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як система формування готовності співробітників правоохоронних органів до дій в екстремальних ситуаціях / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 110–128.
35. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як чинник формування військово-патріотичних здібностей, фізичної культури та основ здоров'я учнівської молоді / Е. А. Єрмоєнко, І. В. Кузора // *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)* : зб. наук. праць. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. Вип. 8 (128) 20. С. 61–69.
36. Єрмоєнко Е. А. Витоки та історія розвитку бойового хортингу в Україні і за кордоном / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 55–70.
37. Єрмоєнко Е. А. Виховання наполегливості у школярів 6–7 років у процесі занять хортингом : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Едуард Анатолійович Єрмоєнко. – К., 2016. – 222 с.
38. Єрмоєнко Е. А. Виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт/»*. – 2019. – Вип. 10 (118). – 2019. – С. 49–56.
39. Єрмоєнко Е. А. Виховна система бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 156–171.

40. Єрмоєнко Е. А. Відкрита заява Едуарда Єрмоєнко про заснування хортингу – національного виду спорту України 17 липня 2008 року / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во України у справах сім'ї, молоді та спорту. Київ : Тренерська рада, 2008. – 7 с.
41. Єрмоєнко Е. Військово-патріотична програма та прикладний хортинг / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / Нац. академія педагогічних наук України, Ін-т проблем виховання НАПН України, Українська федерація хортингу. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 10–19.
42. Єрмоєнко Е. А. Військово-прикладний і бойовий хортинг у системі професійної підготовки допризовної молоді, військовослужбовців та правоохоронців / Е. А. Єрмоєнко, С. С. Полторацький // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 527–533.
43. Єрмоєнко Е. Всесвітнє українське земляцтво та діаспора у сприянні розвитку бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 56–79.
44. Єрмоєнко Е. А. Декларація хортингу у світі / Е. А. Єрмоєнко // Колегія Мін-ва України у спр. сім, мол. та сп. : Київ, 2008. – 12 с.
45. Єрмоєнко Е. А. Засади формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді засобами хортингу. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць.* К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. Вип. 10 (80) 16. – С. 38–44.
46. Єрмоєнко Е. А. Значимість цінностей фізичної культури та основ здоров'я для студентів і курсантів, які займаються бойовим хортингом. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць.* К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 11 (119) 19. С. 71–79.
47. Єрмоєнко Е. А. Комплексне використання потенціалу бойового хортингу для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії / Е. А. Єрмоєнко // Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі : зб. тез IV наук.-практ. інтернет-конфер., 25-31 травня 2020 р., м. Ірпінь – м. Хмельницький / Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи, 2020. – С. 18–23.
48. Єрмоєнко Е. А. Концепція розвитку бойового хортингу в системі освіти України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, ГС «Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 122 с.
49. Єрмоєнко Е. Медико-біологічні та морфофункціональні особливості бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 112–121.
50. Єрмоєнко Е. Медико-фізіологічні чинники самоконтролю за фізичним навантаженням на тренуваннях з бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 127–138.
51. Єрмоєнко Е. А. Міжнародні правила змагань з хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Київ : МГО «Міжнародна Федерація Хортингу», 2009. – 85 с.
52. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма гурткової (секційної) роботи «Хортинг» для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2012. – 268 с.
53. Єрмоєнко Е. А. Наукове обґрунтування психолого-педагогічних умов виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. - Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. - Вип. 3 (123). - С. 47-56. - DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).09.
54. Єрмоєнко Е. А. Основоположні принципи бойового хортингу. *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць.* К. : Паливода А. В. 2018. Вип. 9. С. 22–31.
55. Єрмоєнко Е. А. Особливості самовиховання в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 40–55.
56. Єрмоєнко Е. А. Особливості фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів засобами бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції

об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 39–42.

57. Єрмоєнко Е. А. Правомірність застосування службово-прикладних прийомів фізичного впливу системи бойового хортингу в екстремальних умовах соціального характеру у межах необхідної самооборони / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 95–110.

58. Єрмоєнко Е. А. Принципи виконання й методика вивчення базових технічних елементів хортингу: методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 87 с.

59. Єрмоєнко Е. А. Психічні процеси в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 63–72.

60. Єрмоєнко Е. А. Робоча програма фізкультурно-оздоровчих занять з хортингу для дітей / Е. А. Єрмоєнко // К. : Нац. ун-т фізичного виховання і спорту України, 2009. – 32 с.

61. Єрмоєнко Е. А. Система фізичного виховання спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 187–205.

62. Єрмоєнко Е. А. Теоретико-методичні засади виховання наполегливості в молодших школярів у процесі занять бойовим хортингом : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Ін-т проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 191 с.

63. Єрмоєнко Е. А. Технічна підготовка спортсмена бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 652 с.

64. Єрмоєнко Е. А. Тренування в хортингу: навчально-методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 227 с.

65. Єрмоєнко Е. Філософія бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 82–104.

66. Єрмоєнко Е. Формування фізичної культури та цінностей здорового способу життя студентської молоді як передумова спортивних успіхів у бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 261–274.

67. Єрмоєнко Е. А. Формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді на заняттях хортингом у навчальних закладах / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 6. – С. 115–123.

68. Єрмоєнко Е. А. Хортинг : навчальна програма гурткової (секційної) роботи для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Єрмоєнко Едуард Анатолійович. – Київ : Паливода А. В., 2012. – 268 с.

69. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.

70. Зверев А. В. Бойовий хортинг у методиках вдосконалення силових якостей спортсменів різних вікових груп / А. В. Зверев, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 593–603.

71. Івашковський В. Психомоторика та психо-фізіологічні особливості підготовки спортсменів бойового хортингу / В. Івашковський, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 130–138.

72. Ільницький І. Р. Хортинг та організація навчання / І. Р. Ільницький, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 247–258.

73. Карасевич С. А. Бойовий хортинг як засіб морально-етичного виховання особистості / С. А. Карасевич, Е. А. Єрмоєнко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 346–357.

74. Кіблицький Р. В. Бойовий хортинг: концептуальні засади розвитку і популяризації в Україні / Р. В. Кіблицький, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 502–514.

75. Коломоєць Г. А. Бойовий хортинг і принципи формування духовно-моральної вихованості учнів / Г. А. Коломоєць, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Деревянко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних

органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 776–793.

76. Колос М. А. Бойовий хортинг: швидкісно-силова підготовка та оптимізація управління навчально-тренувальним процесом / М. А. Колос, Е. А. Єрьоменко, О. М. Сидоренко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 493–502.

77. Кузора І. В. Військово-патріотична програма бойового хортингу / І. В. Кузора, Е. А. Єрьоменко, В. В. Вехтев // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 840–852.

78. Кукушкін К. М. Методика військово-патріотичного виховання школярів у процесі занять бойовим хортингом / К. М. Кукушкін, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 6–14.

79. Куцкір М. С. Принципи виховання системних вольових якостей спортсменів хортингу / М. С. Куцкір, Е. А. Єрьоменко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 108–126.

80. Литвиненко А. М. Бойовий хортинг – комплексна система фізичного виховання особистості / А. М. Литвиненко, Е. А. Єрьоменко, В. Е. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 403–422.

81. Лях В. Інноваційні підходи у боротьбі «Лави на лаву» з учнями козацьких класів і спортсменів бойового хортингу / В. Лях, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 164–176.

82. Ляховець О. О. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у дітей дошкільного віку / О. О. Ляховець, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 305–315.

83. Остапенко О. І. Бойовий хортинг як засіб формування у старшокласників готовності до військової служби / О. І. Остапенко, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 638–652.

84. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрьоменко. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2016. – 544 с.

85. Полторацький С. С. Бойовий хортинг у впровадженні воїнських традицій українського народу / С. С. Полторацький, Е. А. Єрьоменко, В. Е. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 538–550.

86. Присяжнюк С. Бойовий хортинг та проблема активного відпочинку спортсменів у різні вікові періоди / С. Присяжнюк, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 206–218.

87. Пустолякова Л. Бойовий хортинг у системі навчання фізичних вправ загального розвитку та спеціально-підготовчих вправ на заняттях з фізичного виховання у закладах вищої освіти / Л. Пустолякова, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 187–195.

88. Рудей Д. Ю. Бойовий хортинг у комплексі виховних засобів спортсменів шкільного віку / Д. Ю. Рудей, О. М. Гречаний, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 334–343.

89. Сичов С. Бойовий хортинг та особливості оптимізації управління атлетичним тренуванням у процесі спортивної діяльності / С. Сичов, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 219–225.

90. Сікан В. Ю. Технології здоров'язбереження у методиці хортингу / В. Ю. Сікан, Е. А. Єрьоменко, С. А. Бабурнич // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 284–301.

91. Степанюк А. В. Планування та організація навчально-виховного процесу з хортингу / А. В. Степанюк, Е. А. Єрьоменко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 325–338.

92. Степура Т. М. Бойовий хортинг як засіб формування специфічних психічних властивостей співробітників правоохоронних органів / Т. М. Степура, Е. А. Єрмоєнко, О. В. Бутко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 173–188.

93. Тішин А. В. Застосування прийомів бойового хортингу при вдосконаленні навчання у вищих освітніх установах правоохоронних органів України / А. В. Тішин, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 296–305.

94. Федорченко Т. Є. Бойовий хортинг і методика проведення занять в умовах здоров'язберігальної педагогіки / Т. Є. Федорченко, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 695–713.

95. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг у підрозділах державної митної служби для підготовки співробітників до протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операції об'єднаних сил на сході України / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 7–25.

96. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг як чинник навчання і професійної підготовки курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 8–23.

97. Шаповалов Б. Б. Перспективи розвитку бойового хортингу як засобу підготовки військовослужбовців правоохоронних органів військової структури до дій з ризиком для життя та здоров'я / Б. Б. Шаповалов, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 315–322.

98. Шило О. М. Фізичне і морально-психологічне становлення особистості засобами хортингу / О. М. Шило, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтєв // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 127–140.

99. Savchenko, A. (2017). Combat horting – educational practice for young people / A. Savchenko, E. Yeromenko // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 88–95.

Yeromenko E. A.

State Tax University, Irpin, Ukraine

TEACHING THE SUBJECT "DEFENSE OF UKRAINE" FOR STUDENTS OF THE SPORTS SECTION OF COMBAT HORTING IN A HIGH SCHOOL

***Abstract.** This scientific article characterizes the subject "Defense of Ukraine" as the main form of military-patriotic education of athletes of combat horting of senior school age, the origin of the principles of national-patriotic education in the team of combat horting, philosophy of national professional-applied sport of Ukraine combat horting. It is noted that the planning of Ukraine's defense in educational institutions and defense and sports health camps is carried out in accordance with the Program of Defense of Ukraine and should be aimed at comprehensive and high-quality training of young people for field training, ensure full implementation of the program. with other subjects. The general requirements for planning the educational process are the same as for other subjects of the general education cycle. They are determined by the following didactic principles: scientific, developmental and educational nature of learning, consciousness and activity in learning; systematicity, consistency, accessibility, clarity in learning, the strength of the acquisition of knowledge, skills and abilities; collective and individual approach to learning. The formation of the qualities needed for a future soldier largely depends on sound and objective links between pre-service training and other school science bases. Interdisciplinary links – joint activities of the teacher of the subject "Defense of Ukraine" and students, during which the educational work uses the content of other disciplines (history, physics, etc.), the process of mutual knowledge as a means of coordination of curricula and textbooks taking into account pedagogical conditions, principles of construction of didactic systems. Interdisciplinary links have a positive effect on the educational process and the development of the personality of high school*

students. Teaching experience suggests that in order to form in each student an interest in the material being studied, it was not necessary to present it in essence. A high emotional level of the lesson is required. Literature, art and group classes in combat horting in an educational institution provide great opportunities for a teacher of the subject "Defense of Ukraine".

Key words *modern sport in Ukraine, combat horting, sports competitions, athletes of different ages, physical culture of personality, physical education of youth.*